

Zimska pomoč

Dr. Anton Korošec je obdaroval berače s smehljajem. Mi pa nismo takega kova! Vse preveč radi godrnjamo nad nadležnostjo in vsiljivostjo beračev. Zakaj ne bi dobrovoljno dali svojega daru?

Prav v času mrzle sebičnosti in črne zbežnosti bi nam postala vsakdanost bolj priljudna, bolj topla in prijetna. Če je bilo kdaj to potrebno, je sedaj, v teh dneh divje brezobzirnosti in brezsrčnosti. Zakaj bi ne mogli doumeti resnice, da so nam dobrine od Boga izročene tudi zato, da bližnjemu nudimo svojo pomoč, po svoji moči, ki jo sami cenimo, in ne morda po cinitvi davkarja in hudobnega jezika?

Slušimo ugovor: »Saj jaz bi, a moral bi prej oni drugi, ki ima mnogo več od mene. Dokler oni drugi tako ne misli, jaz sam nič ne pomenim, še v zasmeh pridem pri onem drugem!« O, koliko izgovorov tiščimo na račun onega »drugega«. Četudi je to večkrat samo izgovor, vendar priča še o dobrem človeku, a priča tudi o veliki duševni nerodnosti tega človeka. Sram ga je, da bi začel. Ta pojav, da se kdo obotavlja začeti, ker se boji, da bo sam, je lasten človeku; kdor ga rabi, ni slab človek, samo cagovec je. Slab človek je le skopuh, kajti skopuh še išče, kje bi revežu vzel.

Temu dobremu človeku je treba reči: Začni! Ne bodi cagovec. Daj zgled! Vedi, da ima tvoj sosed prav takšen pomislek. Začni ti, ki si pogumnejši od njega, da mine strah njega. Kadar kdo pogovori v vasi, mu skušajo dobri sosedje priskočiti s tem ali onim darom na pomoč, zato je prav, če vsak misli pri zimski pomoči, da so ubožci in reveži tako pogoreli, da nimajo niti stavbišča, kjer bi mogli postaviti svojo streho. Če bi ljudje tako mislili, bi bilo ubožstvo v občini tako omiljeno in redko, da bi ga ljudje ne čutili niti v občinskem proračunu in dokladah.

Kadar bodo potrkali na tvoja vrata, si misli tudi tole: »Živemu človeku se lahko vse pri-

meri. Če se živemu človeku lahko vse pripeti, lahko pridem tudi jaz še v tak položaj, da bom moral iskati pomoč bližnjega.« Naj nihče ne odvrne: »Jaz, da, jaz sem pa tako na vse konce in kraje zavarovan, da mi nič ne more blizu. Meni ne more nič škoditi. Ne, meni ne more nič škoditi!« Zoper udarec usode, nesreče, nežgode in bolezni ni zavarovanja na zemlji. Znana je tale prilika o sadovnjaku in jabolkah: Bogat trgovec je povabil vaško otročad na svoj vrt, ki je bil poln rdečih in debelih jabolk. »Lahko sneste jabolko na tem vrtu kolikor vam drago, samo nihče mi ne sme ničesar nesti z vrta!« Otroci so jedli do onemoglosti, vzdihovali od sitosti in izobilja, samo droben deček pod najboljšo jablano v kotu ni jedel mnogo. Trgovca je zaskrbelo, da bi fantek utegnil biti bolan, zato ga je opazoval. Ko je mislil deček, da ga nihče ne gleda, je zavihtel jabolko preko plota. »O,« je rekel gospodar, »tako se pa nismo zmenili!« »Kaj, da se nismo zmenili? Zmenili smo se, da z vrta ničesar ne nesemo, jaz sem pa še na vrtu!«

Prav tako — to je nauk, ki sledi iz te prilike — ne moreš ničesar nesti s tega sveta, a čež plot tega sveta lahko prevališ dobra dela. Meči čež plot dobra dela, da boš imel lahko vest, ko boš prosil za dobro žetev! Moliš: »Zgodi se tvoja volja«, a niti usmiljenja nimaš s siromakom, ko vendar Gospod želi, da si usmiljen!

Bodimo torej usmiljeni! Skleni, da boš dal za zimsko pomoč siromakom v vasi, kar se ti zdi, da je odvisno, daj tisto, čemur se moreš odreči, če potrebno, dostavi to, čemur se moraš odreči. Videl boš, da niti tega vsega ne bi bilo potrebno v vasi, če bi vsak tako mislil in delal, a vsi ubožci v občini bi imeli izdatno podporo, če bi vsak tako storil. O, če bi vsak tako napravil, bi bila Slovenija tako strnjena družina, da bi ji nihče ne mogel blizu! Na nas je, da to dosežemo!

K—s:

Kaj pa ljudska izobrazba?

Zadnjič smo pod tem naslovom razpravljali o onih osebah, ki vodijo, odnosno so tudi in morda najbolj sodgovorni za slovensko ljudsko izobrazbo. Ugotovili smo, da so tozadevno najboljši oni učitelji, ki so našemu preprostemu človeku najbližji po svojem mišljenju ter močni v žrtve zahtevajoči ljubezni do zaupane mladeži in ljudstva sploh. Rekli smo še, da naj tudi kmečki stan skuša skrbeti za učiteljski naraščaj, kateri bo pozneje imel pravo notranjo voljo sodelovati z narodom tako, kakor si narod želi. Zato bomo nekaj besed spregovorili o tem.

Kmečki stan da premalo sinov učiteljskemu stanu. Da pa bi bil v tem stanu tudi kmečki živelj dovolj zastopan, je nujno, da začno zlasti naši kmečki fantje (dekleta ne izvzame) študirati. Možnost je zato zlasti danes zadostno dana. V vsakem večjem središču se nahajajo meščanske šole, katere nudijo poleg drugih nižjih srednjih šol osnovno izobrazbo za ta poklic. Seveda pa nastopa za takega mladostnika nujna dolžnost predvsem domačije, ki ga naj obvaruje, da se učeči malo-meščansko ne skvari in pozneje morda ne domišljuje, da mu zdaj, ker študira, ni treba doma pomagati ali podobno. Sploh je silno zmotno mišljenje, da mora sleherni, ki ima recimo meščansko ali n'žjo srednjo šolo, postati takoj kak škric. O ne! Tudi na domačijah potrebujemo izobraženih ljudi, zlasti v današnji dobi, in bi bilo želeto, da bi bilo čimveč zlasti strokovno šolanih gospodarjev. Zavedati se pa moramo, da nam dajo šole le izobrazbo, ne pa poklica in radi tega ne moremo zahtevati, da bi takoj po dovršenih, zlasti nižjih šolah službe padale v naše žepe. To

možnost nudijo le gotove strokovne šole. O tem samo nekaj.

Ako je kak dober, nadarjen in tudi življenjsko odlični fant dovršil meščansko šolo in je dana možnost ali potreba, da fant zapusti dom, naj prosí za sprejem na učiteljsko: v našem primeru v Maribor. Tam bo gotovo sprejet, ako odgovarja vsem tozadevnim zahtevam in predpisom, to je, da je dovršil meščansko šolo z odličnim ali vsaj prav dobrim uspehom, da je zadostno star, zdrav, vsestransko neoporečen, pevsko in godbeno nadarjen ter voljan resno služiti najvišjim vrednotam svojega naroda. Tam pa je zanj dovolj preskrbljeno, da se primerno pripravi na svoj vzvišeni učiteljski poklic.

Vemo, da bo sedaj marsikateri izmed takih gospodarjev dejal, da bi sicer svojega otroka posvetil in dal temu stanu, vendar radi pomanjkanja zlasti denarnih sredstev tega ne more. Za take fante je sedaj tudi v Mariboru urejeno. Že na Svečnico letos bo otvorjen v Tomšičevem drevoredu v Mariboru — četrt ure od učiteljske šole — »Slomšekov dijaški dom«, ki je namenjen le dobrim in vernim dijakom učiteljskega stanu, sinovom naših kmečkih domov, tako da ni treba imeti bojazni za sina, ker bo vsestransko oskrbovan. Cena za oskrbnino se bo ravnala po gospodarskih prilikah staršev, drugo bo krito s podporami. Vodstvo je v duhovniških rokah, medtem ko so gospodinjstvo prevzele šolske sestre iz Maribora. Na ta način hočemo našemu kmečkemu slovenskemu rodu v tem oziru pomagati. Da pa bo tovrstna vzgoja v novem za učiteljske namene domu uspešnejša, je nujno potrebno, da tej ustanovi »Slomšekov

dijaški dom« tudi kmetijski stan pomaga. Ta ustanova — na združni podlagi — nujno potrebuje čim več podpornih članov, ki bi darovali letno vsaj 50 din in tudi več ter s tem omogočili čim boljši razvoj tej ustanovi, ki je namenjena ljudskim duhovnim potrebam kmečkega stanu.

Zaenkrat bo lahko sprejetih do 30 gojencev. Pozneje pa, ko bi se ta dom s pomočjo dobrotnikov razširil, pa bo sprejetih še več. Zato pa pomagajte, kar in kolikor morete, saj s tem pomagate sebi!

Potom takih bodočih vzgojiteljev se bo naša že itak dokaj visoka ljudska izobrazba dvignila na ono višino, na kateri mora biti. Poleg znanja bodoče učiteljske mladine naj vanje privzgojena ljubezen do našega naroda in njegove najvažnejše mladine pomaga doseči toliko zaželjeni cilj. V to naj nam vsem pomaga Bog!

Knjiga — sovražnica mladine

Sodba, izražena v naslovu, ne velja za vsako knjigo. O dobri knjigi velja to, kar velja o dobrem prijatelju, da je sreča za mladega človeka. Kdor najde dobrega prijatelja, je našel zaklad: to je svetopisemska beseda. Knjiga je sicer prijatelj iz papirja, toda njena vsebina je plod človeškega duha ter vpliva na duha, bodisi v dobrem bodisi v slabem smislu. O plivu slabih knjig poučne, osobito še pripovedne vsebine smo v našem listu zapisali že mnogo mnogo svarilnih besed. Naši svetovno-nazorni nasprotniki — liberalci in socialisti — so te besede sprejeli z zasmehom, kakor je to navada pri grešnikih brez pokore. Pa tudi nekateri dobro misleči jih niso dovolj vpoštevali, misleč, da so to pretiravanja in da dejansko stvar ni tako huda.

In vendar je zadeva zelo resna. Vedno bolj se množijo pojavi mladinske pokvarjenosti. Odkod: se sprašujejo starši in pravi mladinski prijatelji. Na to vprašanje dajejo odgovor dejstva, in med njimi tudi naslednji dogodek, ki se je nedavno zgodil in o katerem so poročali vojvodinski in za njimi drugi časopisi. Blizu Novoga Sada (mesta v Vojvodini) živi kmet Dejanovič. Nekega dne dobi nepodpisano pismo, v katerem nekdo zahteva, da mora Dejanovič v teku 24 ur v nekem skednju pod določeno opeko položiti 1300 din, drugače mu bo zgorela hiša z gospodarskimi poslopji. Dejanovič prijavi zadevo oblasti. Občinski stražnik se ob določenem času skrije blizu skednja in čaka, kdo bo prišel.

Ura odbije polnoči. Temna postava se bliža skednju. Stražnik skoči proti njej, človek pa zbeži. Toda kmalu so ga ujeli. Stražnik namreč dožene, kje je bil papir in ovitek kupljen in kdo ga je kupil. Kupil ga je bil kmečki fant Steva Čirin, ki je pisal in odposlal grozilno pismo. Ko so ga pri zaslišanju vprašali, kako je prišel na to nesrečno misel, je odgovoril: »Kriminalni romani so tega krivi.« V knjigah in listih opisana zločinska dejanja, izvršena in dolgo zakrivanja z največjo prefriganostjo, so mu tako ugajala, da je sklenil postati gangster (ropar). Da bi mogel začeti s tem poslom in priti do vlomilskega in drugega potrebnega orodja, za kar je potreben denar, ga je hotel izsiliti z grozilnim pismom.

To je dejanski dokaz za kvareči vpliv, ki ga imajo kriminalni romani in druge slabe povesti na neizkušeno mladino. Brezvestni izdajatelji, pisatelji in časnikarji izdajajo, objavljajo in prodajajo ta strup za mladino. Kaj za to, če propada mladina in narod, samo da imajo oni korist in dobiček! Taki zastrupljevalci mladine se nahajajo tudi v krogu slovenskih lažisvobodomislecev in naprednjakov. Pozor pred njihovimi listi in časniki!